

100
MAGYAR
DOKUMENTUMFILM
(1936–2013)

A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA filmklubja
2017. szeptember 4-től december 18-ig

A PREMIER KULTCAFÉBAN
(1085, BUDAPEST, BAROSS U. 1.)

„A valóság fölfedezésében» csakis azok lehetnek érdekeltek, akik meg akarják változtatni ezt a valóságot.”

B. Nagy László

KÖVESSE FIGYELEMMEL A WWW.MMA.HU OLDALON!

XI. KÖLTÉSZET ÉS VALÓSÁG

Az 53 magyar játékfilm sikere után a Magyar Művészeti Akadémia tagjai kiválasztottak 100 dokumentumfilmet a műfaj legjelentősebb alkotásai közül. Ezeket tizenhárom tematikus csoportba szerkesztve vetítik le az érdeklődő közönségnek. A kilencven dokumentumfilmet és a tíz dokumentarista játékfilmet bemutató sorozat XI. blokkja a KÖLTÉSZET ÉS VALÓSÁG.

Dichtung und Wahrheit – Goethével szólva. Vagy inkább a valóságban hívő és a képben hívő filmalkotók megkülönböztetését javasló André Bazin szóhasználatát kölcsönözzük ide. Ám az is lehet, hogy elhamarkodott a felosztás, hiszen a képben hívő, értsd a fantáziájukat eleresztő filmesek munkája is rögzített fotografikus valóságon alapszik.

De tegyük félre az elméleti igazságkeresést. Annyi biztos, hogy a folytatódó 100 magyar dokumentumfilm új blokkjának valamennyi alkotása így vagy úgy rokonságban van a lírával. A filmek alkotóinak túlnyomó többsége később jeles játékfilmes pályát futott be, s csak első ifjúságukban kacérkodtak a költői dokumentumfilm műfajával. Alig akad olyan produkció a vetítésre kerülők között, melynek szerzője szinte csak ezzel a művével hívta fel magára a figyelmet.

A tizenegyedik sorozat házigazdája **Kelecsényi László filmtörténész**. Mindegyik előadás beszélgetéssel fejeződik be, amelyre meghívjuk az aznapi egyik film alkotóját, illetve szakértőjét.

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. SZEPTEMBER 4. HÉTFŐ 18 ÓRA

Szűts István: Kövek, várak, emberek (1955)

Operatőr: Herczenik Miklós Zene: Lajtha László

Egy vasárnapi délután keretébe foglalt körkép a Nógrádban fekvő Hollókő népszokásairól, népművészetéről.

George Höllering: Hortobágy (1936)

Társtalan alkotás a harmincas évek hazai szórakoztató filmáradatában. Jószerivel a létezéséről sem tudtak, úgy kellett előadni szerelmi vígjátékok és édesbús melodrák romjai alól. Néhányan abban is kételkedtek, hogy magyar film lenne, mert egy osztrák származású angliai emigráns rendezte – igaz, Móricz Zsigmond hathatós írói közreműködésével. Forgatási körülményei sem mindennaposak. Hölleringet operátőre beszélte rá, hogy ha egzotikus helyszínen akar filmezni, jöjjön a Hortobágyra. 1934-ben leforgatták a film alapjául szolgáló dokumentum-felvételeket. A forgalmazás érdekében azonban úgy döntöttek, ez kevés. Akkor kérték fel Móriczot, hogy kerekítsen történetet a tényanyag mellé. Ekkor írta meg A komor ló című novellát, melynek nyomán a stáb visszament a magyar pusztába forgatni.

A Hortobágy tulajdonképp az első magyar dokumentarista játékfilm. Az elkészült művet a magyar cenzúra megcsonkította. Erős forgalmazói cinizmussal egy rövid Latabár-komédiával együtt került a mozikba. A hiánytalan kópia, melyet vetítünk, a külföldi forgalmazásból került vissza, hogy nemzeti kincsként láthassa újra az utókor.

Vendég: Szekfü András, filmtörténész

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. SZEPTEMBER 11. HÉTFŐ 18 ÓRA

Gyöngyössy Imre: Férfiarckép (1964)

Operatőr: Sára Sándor, Gaál István

Versben és képben mutatja be a mindennapjait egy falusi körorvosnak, aki nem más, mint a rendező édesapja.

Sára Sándor: Cigányok (1962)

Operatőr: Sára Sándor

Megrázó képek a cigányság helyzetéről. Nagyrészüket embertelen körülmények között, putrikban és a falvak szélén él. Megdöbbsentőek az iskolai dolgozatok, melyek a cigánygyerekek vágyairól árulkodnak.

Sára Sándor: Vízkereszt (1967)

Operatőr: Sára Sándor Zene: Szöllősy András

A behavazott tanyavilágban a fővárosi Universitas együttest várják, akik Shakespeare drámáját adják elő, miközben az őket szállító távolsági busz a rossz országúttal küszködik. A film végén felirat közli: „Magyarországon minden tízedik ember tanyán él”.

Vendég: Sára Sándor filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. SZEPTEMBER 11. HÉTFŐ 18 ÓRA

Zolnay Pál: Fotográfia (1971)

Operatőr: Ragályi Elemér

A későbbi korszakos jelentőségű, azonos című egész estét betöltő dokumentarista játékfilm előzménye. A retusőr kezén és technikáján újjászületik a múlt, csak éppen hazug, a valóságot megszépítő fotográfiákon.

Bódy Gábor: Privát történelem (1978)

Operatőr, vágó: Tímár Péter

A film képanyaga hang nélküli amatőr filmfelvételekből áll, melyeket Tímár Péter hathatós trükk-munkája, valamint egy logopédus segítségével állított össze a rendező.

Vendég: Tímár Péter filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. SZEPTEMBER 18. HÉTFŐ 18 ÓRA

Gaál István: Pályamunkások (1957)

Operatőr: Sára Sándor

A főiskolás etűd-film, az életmű induló darabja a mai napig hirdeti a rendező zenei hatásokra és dramaturgiára épülő szerkesztési elveinek hatásosságát.

Vadász János: Nyitány (1964)

Operatőr: Vadász János, Zene: Beethoven

A világhírnévre szert tevő, Cannes-ban díjazott pár perces alkotás az élet születésének magasztos pillanatait idézi elénk.

Gyarmathy Livia: A mi gólyánk (1998)

Operatőr: Bognár Endre, Péter Klára

A gólya költöző madár, de ennek a filmnek a „hőse” mintha nem tudna erről. A falu népe fogadja örökbe, eteti, gondozza az itt rekedt madarat, aki a szebbik arcukat mutató emberek társaságában telel át, hogy a következő évben visszatérjen az övéi közé.

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. SZEPTEMBER 18. HÉTFŐ 18 ÓRA

Huszárik Zoltán: Elégia (1965)

Operatőr: Tóth János

Csak hisszük, hogy ez a remekmű a lovakról, a lovak világának pusztulásáról szól. Benne van ebben a húszperces alkotásban az egész emberi civilizáció kényszerű változása miatti szorongás is.

Huszárik Zoltán: Tisztelet az öregasszonyoknak (1972)

Operatőr: Jankura Péter

A nagysikerű Szindbád után forgatott filmköltemény asszonysorsokat sorakoztat föl, az elmúlásról ír képverset, dokumentatív hitelességgel játszik az idővel, történelmi emléket állít a 20. század vérzivataros évtizedeiben szenvedő nőknek.

Vendég: Mátis Lilla, filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. SZEPTEMBER 25. HÉTFŐ 18 ÓRA

Szirtes András: Bisztró (1972)

Operatőr: Szirtes András

Egy teljes életmű a filmes kísérletezés szolgálatában – ezzel lehetne jellemezni a kategorizálhatatlan, felcímkezhetetlen alkotó pályáját, melyből ez a film csak egy rövid ízelítőt tud felmutatni.

Tóth János: Örökmozi (1982)

Operatőr: Tóth János

A nyolcvanhetedik évében járó filmalkotó mozigépész-ként került kapcsolatba a „hetedik művészettel”, majd számos játékfilmünk zseniális operatőre volt, hogy emellett megteremtsen egy öntörvényű, képíró-képköltői életművet, melynek ez az összeállítás a csúcса.

**Vendég: Szirtes András
filmrendező**

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. OKTÓBER 2. HÉTFŐ 18 ÓRA

Jancsó Miklós: Jelenlét I – III. (1965, 1976, 1982)

Operatőr: Kende János

A Szegénylegények helyszíneresése közben bukkant rá a stáb az olasz-lisztkai romos zsinagógára és a bodrogkeresztúri zsidó temetőre. A helyszínekre időről időre visszatérő rendező szavak nélkül ábrázolja a régi vallási hagyományok eltűnését.

Grunwalsky Ferenc: Anyaság (1974)

Operatőr: Grunwalsky Ferenc

Ez a film közelképekben tárja elénk a drámát: egy históriát beszél el képi tömondatokban. Hogyan megy végbe egy magyar faluban egy kisebbség, a cigányság kiközösítése.

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

KÖVESSE FIGYELEMMEL A WWW.MMA.HU OLDALON!

XII. MŰVÉSZET ÉS HATALOM

Ennek a sorozatnak a filmjei főleg a pártállam négy évtizedével foglalkoznak, de van kitekintés 1945 előttre és a rendszerváltozás utánra is. Kovács András: *Extázis 7-10-ig* című filmje az egyetlen, mely nem visszatekint, hanem a korabeli jelenről szól. Látszólag ártalmatlan témája (a beatzene, fiatalok és öregek) kemény politikai ügy volt a mindenre, így a művészetre és a szórakoztatásra is kiterjedő diktatúra idején. Kisfaludy András: *Elszállt egy hajó a szélben* című filmjében tekint vissza a Kex együttes és karizmatikus vezetője, Baksa Sós János sorsára – az ő szelíd lázadásuk már nem fért bele a Kádár-kor kerekeibe. Gulyás János: *Ismeretlenek* című filmjének hősei, az Inconnu művészcsoporthoz tartozó tagjai viszont már tudatosan láznak a kommunista rendszer ellen, vállalva hátrányokat, sőt üldöztetést. Péterffy András *Mozgóképregénye* egy zseniális tagokkal büszkélkedő családról szól, sorsukat az évtizedek során családi amatőrfilmek örökítették meg, amelyek meghatározzák a *Mozgóképregény* képi világát. Végül Jelenlenci István: *Eszmélet után* című filmje ember, művészet, történelem és filozófia kérdéseit tágas szemlélettel, egyetemes távlatba helyezi: József Attila életéről és művészetéről ad sok új szemponttal gazdag képet, a művekből is bőségesen idézve.

A tizenkettedik sorozat házigazdája **Szekfü András filmtörténész**. Mindegyik előadás beszélgetéssel fejeződik be, amelyre meghívjuk az aznapi film alkotóját, illetve szakértőjét.

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. OKTÓBER 9. HÉTFŐ 18 ÓRA

Kovács András: Extázis 7–10-ig (1969)

Operatőr: Bíró Miklós

Közreműködő együttesek: Illés, Omega, Metró, Olympia, Tolcsvay Trió

„Én még népi kollégista voltam, és mi még azt énekeltük, hogy »Holnapra megforgatjuk az egész világot!«...Tehát egy erőteljes társadalmi átalakulásban gondolkodtunk, ami egyszerre jelentett földreformot, az ipar államosítását... Az akkori [1968] fiatalokat viszont mindez nem érdekelte. Ez a szociális beállítottság, ami bennünket, volt népi kollégistákat jellemzett, már nem létezett. A [cím-beli] irónia éppen azt fejezte ki, hogy ez a generáció a valódi dolgokkal már nem foglalkozik, hanem este héttől tízig – innen a cím – van valamilyen (zenei) elfoglaltsága, ami korlátozott, ami nem hatja át teljesen az ő mindennapjaikat.” (Kovács András - Részlet Ignác Ádám interjújából, 2015.)

„Ha végignézzük azt a rengeteg csacskaságot, amit az Extázis 7-től 10-ig-ben az establishment felé kacsingató, távolságtartó KISZ-es egyetemisták összehordanak a beatzenéről, nagyjából érzékelhetjük azt a tanácstalanságot, amely minden bizonnyal a pártvezetésben is uralkodott a beatzene kiváltotta szenvedélyek láttán.”
(Desseffy Tibor, 1998.)

Vendég: Lévai Júlia újságíró

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. OKTÓBER 16. HÉTFŐ 18:00

Gulyás János: Ismeretlenek (2009)

Operatőr: Gulyás János; szakértő, riporter: Modor Ádám

Az Inconnu csoport – róluk szól az Ismeretlenek című film - radikális magyar művészcsoport, mely a pártállam idején az ellenállás művészeti formáját választotta, vállalva az üldöztetést, zaklatást. A rendszerváltás idején nagy visszhangot kiváltó akcióval kopjafákat telepítettek a 301-es parcellában az áldozatok sírjai fölé.

„Gulyás János filmje azokról az avantgárd, öntörvényű, szókimondó nehézfiúkról (és asszonyaikról) szól, akik a rendszerváltás előtt is megvásárolhatatlan ellenzékiek voltak, és a rendszerváltás után is megmaradtak a politikai élet partvonalain kívül.”

(Lócsei Gabriella, 2006.)

Vendég: Gulyás János filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. OKTÓBER 30. HÉTFŐ 18 ÓRA

Kisfaludy András: Elszállt egy hajó a szélben (1998)

Operatőr: Csukás Sándor, Zene: KEX együttes, Baksa Soós János

„A Kex egyszeri, megismételhetetlen zenekar volt a magyar rockéletben, amely 10 évvel megelőzte korát és a zenei közízlést, hogy aztán másfél éves csillagszóró tündöklés után nyomtalanul tűnjön el a hetvenes évek langyos slágerhullámaiban” (Sebők János, 1983.)

„Baksa-Soós János olyan performance-okat és happeningeket csinált a zenekarral együtt, amiknek komoly politikai tartalma volt, de természetesen volt ennek művészi, érzelmi és pszichés oldala is. Nyilván az illetékes elvtársakat elsősorban a politikai üzenetek érdekelték. A Kex közönsége idővel változott ugyan, de azért könnyen be lehetett határolni: gimnazisták, nagyon csinos lányok, izgága egyetemisták, jampecek, csibészek, valamint művészek és értelmiségiek. Így a Kex közönsége más volt, mint az ismert beatzenekaroké, vagy akár a klubzenekaroké: ez sokszínűségével együtt egy egyedi közönség volt. És ennek a közönségnek kőkemény politikai vonatkozású dolgokat mondani, az bizony figyelemreméltó volt. Úgyhogy pártunk és kormányunk megfelelő illetékesei folyamatosan figyelték a koncertjeinket: nemcsak a hivatásosok, a III/III-asok, hanem az Ifjú Gárda is.” (Kisfaludy András, 2014.)

Vendég: Kisfaludy András filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. NOVEMBER 6. HÉTFŐ 18 ÓRA

Péterffy András: Mozgóképregény – avagy a Korbuly család XX. százada (2010)

Operatőr: Kurucz Sándor

„Amikor a magyar műszaki élet jeleseit számba vesszük, többször felbukkan a Korbuly név. Mérnökök, fejlesztők, konstruktőrök égen-földön-vízen. Mi lett volna Kandó Kálmán villamos mozdonyából, Weiss Manfréd csőgyárából, ha nincs Korbuly Károly és vajon Korbuly János nélkül milyen lett volna a magyar járműgyártás? Terveztek, építettek, szerették az anyagokat, a munkát, Wagnert és a lovakat, de legfőképp az autókat. No meg a bolondozás sem állt távol tőlük..., és hál’istennek volt egy Kodak filmfelvevőjük.” (Filmismertető)

„Talán a film egyik legfontosabb üzenete az, hogy az életben a legfontosabb a szeretet, a családi összetartás és minél több tudás megszerzése, ez az, ami végig kíséri az embert a kezdetektől az elmúlásig.”
(Családi megjegyzés, www.korbuly.eu, 2014.)

Vendég: Péterffy András filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. NOVEMBER 13. HÉTFŐ 18 ÓRA

Jelenczki István: Eszmélet után (2001–2004)

Operatőr: Csukás Sándor, Jelenczki István

Zeneszerző: Hortobágyi László

„A filmre készülve tíz évig tanulmányoztam a költői hagyatékot. Fokozatosan nyílt ki előttem az a viszonyrendszer, amelyben a Költő értelmezte önmagát, viszonyát a Kozmoszhoz, az Istenhez. A költői génuszhoz kapcsolódó kliséket, sztereotípiákat át kell gondolni, újra kell értékelni. Filmem szándéka az, hogy ne csak az eddig ismeretlen József Attilához kerüljön közelebb a néző, hanem önmagához is. Ez a film a hagyományos dokumentumfilm eszközeit ötvözi a versekre megkomponált költői látomásokkal – műfaját tekintve filmvers.”
(Jelenczki István)

Ruttkai Éva, Latinovits Zoltán és
Simon Péter versmondása külön
értéke a filmnek.

Vendég:
Jelenczki István filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

KÖVESSE FIGYELEMMEL A WWW.MMA.HU OLDALON!

XIII. „SZÉP ÚJ VILÁG”

Sorozatunk öt filmje három nagy témakört érint. Almási Tamás: Tehetetlenül és Schiffer Pál: Elektra Kft. című filmjei két szocialista nagyvállalat (az Ózdi Kohászati Üzemek és a Videoton) szétesése után mutatnak be sorsokat: mit tud tenni a történelmi méretű válság fogaskerekei közé került egyes ember? Mindkét rendező több filmben járt körül ezt az átalakulást, mindig a hullámok által felemelt vagy elsodort szereplők szempontjából.

Második témánk az egész (felbomló) szocialista tábor. Fekete Ibolya: Az apokalipszis gyermekei című dokumentumfilmjében ennek perspektívájából meséli el három orosz fiatalember történetét, akiket sorsuk vagy a véletlen a rendszerváltozás idején éppen Magyarországra hoz. A mai néző számára egyformán érdekes a főszereplő oroszok sorsa, és az őket körülvevő, zavaros viszonyok közepette átalakuló magyar világ.

Ugyanebből a történetből Fekete Ibolya dokumentarista játékfilmet is rendezett néhány évvel később: ez a Bolse vita. Sorozatainkban nem először nyílik lehetőség összehasonlítani egy-egy téma dokumentumfilmes és játékfilmes feldolgozását: ilyen volt például Szalai Györgyitől Az egyedi eset természetrajza, és a téma játékfilmes feldolgozása, Dárdai-Szalai: Jutalomutazása. Míg Szalai Györgyi utólag rögzíti a kiinduló esetet, Fekete Ibolya előbb elkészíti a dokumentumfilmet, majd – megőrizve annak hitelességét – játékfilmben gondolja tovább a témát.

Végül a harmadik témakör a szomszédos országokban élő magyarok helyzete ugyanebben az átmeneti történelmi korszakban. Zsigmond Dezső dokumentumfilmes életművének jelentős részében foglalkozik ilyen sorsokkal. Élik az életüket című filmjében egy Kárpátaljai kis faluban mutat fel mélyszegénységben élő embereket, mély együttérzéssel.

A XIII. sorozat házigazdája: **Szekfü András filmtörténész**

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. NOVEMBER 20. HÉTFŐ 18 ÓRA

Almási Tamás: Tehetetlenül (1997)

Operatőr: Rácz Albert

Zeneszerző: Dés László, Slamovits István

„A Tehetetlenül a magyarországi rendszerváltozás páratlan dokumentuma. A film az Ózdi Kohászati Üzemek agóniáján keresztül mutatja a küzdelmet a megkapaszkodásáért. 11 éven át követ személyes sorokat, munkásokét és vezetőikét egyaránt. Az egykor oly sikeres gyáróriás a film végére az enyészet martalékává válik. A fim főszereplője belehal a kilátástalanságba.” (Filmismertető)

„1987 óta Ózd megélt mindent, ami a „szerkezet-átalakítás” fehérgaléros büvszava mögött lapult: Kádár-klón, volgás vezérigazgatót, reformszocialista miniszteri biztost, a helyi érdek és a központi akarat izszebirkózását, a gyár és a termelés lassú erodálódását, a népi vállalkozók (Petrenkó) bumfordi-hősies erőfeszítését, privatizációt, németek be- és kivonulását (sok nem maradt utánuk), a leállt gyár kísértetkastélya pusztulását, a fizetett és éhkoppos munkanélküliség rohasztó pszichológiáját, egy társadalom utáninak tűnő világ érzését. (...) A Tehetetlenül tananyag, a dokumentumfilm klasszikusa.” (Simó György, 1998.)

Almási Tamás ózdi sorozata: *Szorításban* (1987), *Az első 100 év* (1990), *Lassítás* (1991), *Miénk a gyár I-II.* (1993), *Acélkapocs* (1994), *Meddő* (1995), *Petrenkó* (1995), *Tehetetlenül* (1997)

Vendég: Almási Tamás filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. NOVEMBER 27. HÉTFŐ 18 ÓRA

Schiffer Pál: Elektra Kft. (1995)

Forgatókönyvíró: Leveleki Magdolna, Schiffer Pál

*Operatőr: Andor Tamás, Gózon Francisco, Lajos Tamás, Petrics Gábor,
Ágoston Gábor, Stenszky Gyula*

„Most nagy témára akadt; benne ott sűrűsödik az utóbbi négy év minden fontos változása. Ha valaki egy boldogabb korban arra lesz majd kíváncsi, mi történt itt a kilencvenes évek első felében, milyenek voltak ezek a zavaros, változékony esztendőök, nem a parlamenti közvetítéseket ajánlanám neki, nem a politikai híradókat, hanem az Elektra káéfté megalkulásának és megkapaszkodásának históriáját.”
(Báron György, 1995.)

Bizonytalanság, kiszolgáltatottság, atomizálódás: e drámában külön kis történet az Elektra Kft.-é. Hat elbocsátott Videotonos – Szolgai László művezető és beosztottjai, műszerészek, villanyszerelők – vállalkozni kezdenek, hogy továbbra is a szakmájukban tevékenykedhessenek. (...) Az alaptőkét a Viditytól kapott végkielégítésből – fejenként 150 ezer forint – adják össze. Féléves várakozás után van munkájuk, mi több, kisvártatva újabb alkalmazottak is kellenek. Szolgai mindinkább úgy érzi, ő cipeli az üzlet terhét, ő az igazi tulajdonos, és zavarja, hogy társai vannak a kft.-ben, akik voltaképp nem vezetők, hanem beosztottak.
(Eörsi János, 2002.)

Vendég: Leveleki Magdolna szociológus

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. DECEMBER 4. HÉTFŐ 18 ÓRA

Fekete Ibolya: Az apokalipszis gyermekei I-II. (1992)

Operatőr: Szalai András, Jancsó Nyika, Bucsek Tibor

„A film három orosz fiú sorsa köré épül. Jura és Vagyim zenészek, üzletelő-csempésző társaság hurcolta őket magával fügefalevélként a közép-kelet-európai határokon át, s már indultak volna hazafelé, amikor Jura leszállt az ócska buszról valahol Nyugat-Magyarországon, kicsit félt, hogy medvékkel találkozik a hajnali erdőben, de aztán felfedezett egy formás kis falut (...) Jura és Vagyim véletlenül kerültek ide, semmit sem tudva Magyarországról, aztán kíváncsiságból, meg jobb híján ittrágtak. Zenéltek az utcán, kisvártatva lányokra találtak, mi kell még?

Fekete Ibolya ravasz, duplafenekű filmet készített. Külföldieket mutat, mégis többet tudunk meg belőle magunkról, Magyarországról, mint akárhány tényfeltáró dokumentumból. És nemcsak az derül ki, milyenek látszunk mások szemében, hanem a kettős tükörbe nézve saját hibáinkkal, előítéleteinkkel, tudatlanságunkkal szembesülünk."

(Bori Erzsébet, 1996)

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. DECEMBER 11. HÉTFŐ 18 ÓRA

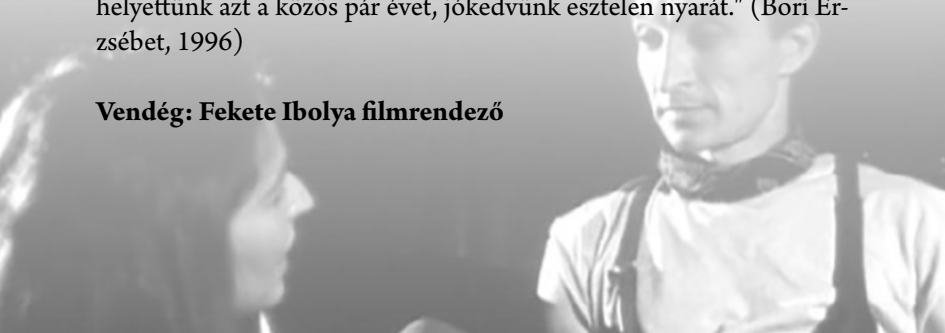
Fekete Ibolya: Bolse vita (1996)

Operatőr: Szalai András

„A Bolse Vita úgynevezett dokumentarista játékfilm. Ettől a hibrid műfajtól sokat vártak annakidején, a mozi 'regényességét', feszebb dramaturgiáját kellett volna ötvöznie a dokumentumfilm hiteles valóságával. (...) Fekete Ibolyának sikerült elkerülnie az ismerős csapdákat; a Bolse Vita tartalmas és formás, hiteles és játékos. A legmeglepőbb, hogy még szórakoztató is, van benne humor, lehet izgulni a hősökért.

A film legfőbb erénye a jó forgatókönyv. Fekete a nyolcvanas években végigjárta a filmes számlélétrát, volt inas (konzultáns), majd segéd (író) mások – Szomjas, Grunwalsky, Simó – filmjeiben. (...) Összetartó, feszes történetet sodort a szálakból, képbe hozta, eljátszatta a szereplőkkel azt, amiről a dokumentumfilmben csak szó esett. (...) A rendező nem erőltette az amatőr szereplőket – egy részük amúgy is eltűnt azóta a zavarban –, a dokumentumfilm alakjai közül csak Jura és a hivatásos színész Leonyid bukkan fel a Bolse Vita vásznán. Megőrizte viszont a személyiségüket és a szavaikat. Ahogy megőrizte nekünk, helyettünk azt a közös pár évet, jókedvünk esztelen nyarát." (Bori Erzsébet, 1996)

Vendég: Fekete Ibolya filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

2017. DECEMBER 18. HÉTFŐ 18 ÓRA

Zsigmond Dezső: Élik az életüket (2006)

Operatőr: Ágoston Gábor, Bálint Arthur, Lovasi Zoltán

„A kárpátaljai kisközségben, Csetfalván egy házban él Kati, Nóri és Imi, akik harmincas éveikben járó testvérek. Amellett, hogy még mindig nem tudják feldolgozni szüleik tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halálát, újabb és újabb egzisztenciális és személyes konfliktusokba bonyolódnak. Nóri jelenlegi élettársa, gyerekének apja, Laci például Kati korábbi élettársa volt. Imi már a történet elején – a kamera 2005 nyaratól 2006 nyaráig követi végig epizódyszerűen a testvérek életét – masszív alkoholistá, aki a filmvásznon szinte kizárólag illumináltan jelenik meg. Kati pedig a nagybetűs Város – Beregszász – vonzásában kezd eltávolodni lányától, a kamaszkorba lépő Szabinától. Ezekre a szövevényes emberi viszonyokra rakódik rá levakarhatatlan koszrétegként az embertelen, minden élettevékenységet megmételvező, kilátástalan szegénység.” (mindennapi.hu, 2010.)

Vendég: Zsigmond Dezső filmrendező

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

WWW.MMA.HU * WWW.MMA-TV.HU

MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA

2011. november 5-én megalakult a köztestületként működő MMA, amelynek tagjai a magyar művészeti életben kimagasló szellemi vagy alkotói teljesítményt felmutató művészek, a magyar kulturális élet mértékadó személyiségei.

Az Akadémia közfeladatainak ellátását kilenc tagozat segíti: az Építőművészeti, a Film- és Fotóművészeti, az Iparművészeti és Tervezőművészeti, az Irodalmi, a Képzőművészeti, a Népművészeti, a Színházművészeti, a Zeneművészeti és a Művészetelméleti Tagozat.

A 100 magyar dokumentumfilm (1936–2013) című sorozatról bővebb információt az MMA honlapján (www.mma.hu), valamint a Facebookon találnak: [facebook.com/100magyardokumentumfilm](https://www.facebook.com/100magyardokumentumfilm). A vetítések előtti bevezetőről és a meghívott vendégekkel folytatott beszélgetésről készülő videókat az mma-tv.hu oldalon tekinthetik meg az érdeklődők.

A Premier Kultcafé vetítéseire a helyszínen lehet kedvezményes jegyet váltani. A www.premiercafe.hu honlapon előzetesen bejelentett iskolai csoport számára a program ingyenes.

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM (1936–2013)

WWW.PREMIERCAFE.HU * WWW.FOGADJOROKBEEGYMACIT.HU

A program helyszínéként szolgáló **PREMIER KULTCAFÉ** a *FOGADJ ÖRÖKBBE EGY MACIT ALAPÍTVÁNY* üzemelteti, amelynek küldetése, hogy munkahelyteremtéssel támogassa a fogyatékkal élők társadalmi integrációját. A Premier Kultcafé egy olyan speciális mozi, kávézó és kulturális-művészeti központ, ahol megváltozott munkaképességű munkavállalók is dolgoznak, és amely nemcsak az általa közvetített értékekben, de a programkínálatában is sokszínű. Örömmel ad otthont olyan rendezvényeknek, amelyek lehetővé teszik, hogy a kultúrára és a művészetekre nyitott közönség megismerhesse a 20. század legjelentősebb filmművészeti alkotásait.

PREMIER
KULTCAFÉ

A program szervezője a **DUNATÁJ ALAPÍTVÁNY**, amelyik 1994-ben alakult értékes dokumentumfilmek elkészítésére és a filmek nézőkkel való kapcsolatának elősegítésére. Az eltelt közel negyedszázad alatt megszületett filmjeik száma eléri a négyszázat, és közel félszáz alkotó tartja magát a Dunatáj műhelyéhez tartozónak. Témáikat a Kárpát-medencében élők sorsából merítik. Történelmünk, közelmúltunk fehér foltjai, társadalmunk, környezetünk változásai, drámái, életstratégiái, a mélyszegénység, a kisebbségi lét, a magány, a hitélet vagy például az alkotói életforma mind-mind emberi sorsokon keresztül tárul fel a műhely filmjeiben.

Dunatáj Alapítvány

XI. Költészet és valóság

2017. szeptember 4.

Höllering: Hortobágy
Szóts István: Kövek, várak, emberek

2017. szeptember 11

Gyöngyössi Imre: Férfiarckép
Sára Sándor: Cigányok
Sára Sándor: Vízkereszt
Zolnay Pál: Fotográfia
Bódy Gábor: Privát történelem

2017. szeptember 18.

Gaál István: Pályamunkások
Vadász János: Nyitány
Huszárik Zoltán: Elégia
Huszárik Zoltán: Tisztelet az
öregasszonyoknak
Gyarmathy Livia: A mi gólyánk

2017. szeptember 25.

Szirtes András: Bisztró
Tóth János: Öröközi

2017. október 2.

Jancsó Miklós: Jelenlét I–III.
Grunwalsky Ferenc: Anyaság

A vetítéseket követő beszélgetésekről videofelvétel készül.

XII. Művészet és hatalom

2017. október 9.

Kovács András: Extázis 7-10-ig

2017. október 16.

Gulyás János: Ismeretlenek

2017. október 30.

Kisfaludy András:
Elszállt egy hajó a szélben

2017. november 6.

Péterffy András: Mozgóképregény

2017. november 13.

Jelenczi István: Eszmélet után

XIII. „Szép új világ”

2017. november 20.

Almási Tamás: Tehetetlenül

2017. november 27.

Schiffer Pál: Elektra Kft.

2017. december 4.

Fekete Ibolya: Az apokalipszis
gyermekai I-II.

2017. december 11.

Fekete Ibolya: Bolse vita

2017. december 18.

Zsigmond Dezső: Élik az életüket